

Pretiu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusa la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu VI.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 99.

— Sibiu, Mercuri 14/26 Decembre.

1883.

„Observatoriulu“

Diariu politicu, national-economicu si literariu va intra cu 1/13 Januariu 1884 in anulu alu 7-lea alu activitatii sale.

Program'a acestui organu de publicitate este si remane aceeași nestramutata, nealterata intru nimicu, precum s'a prezentatu ea lectoriloru in 1/13 Januariu 1878 adevca înainte cu siese ani. Remane aceeași, pentrucă din câte evenimente s'au rostogolitu in acestu periodu preste patri'a noastră comuna, preste poporulu nostru si chiaru preste monarchi'a intréga, nici-unulu nu a fostu de natura cá, anume in cestiu strictu politice si nationali se o póta modifica catusi de puçinu, ci tocma din contra, dupace situatiunea noastră ajunsse din reu in mai reu, se intielege usioru cá perseveranti'a pe langa aceeași programa ni se impuse de sinesi in modu cu atátu mai imperiosu, cu cátu de atunci încóce postulatele si conditiunile de viétia politica si nationale cerute pentru poporulu romanu, stravechiu locuitoriu in acésta monarchia, au fostu specificate si formulate la intielesu pentru tóta lumea, de cãtra o conferentia compusa din 153 barbati fruntasi, alesi inadinsu si adunati la unu locu spre a da espressionu vointiei generale.

In analis'a programei nóstre din Januariu 1878 diceamu intre altele:

„Ni s'a intemplantu-se damu preste destui straini de aceia, carii dupace tinu cu noi, cum amu dice examenu rigorosu, in fine ne si mai intréba: Câte foi periodice aveti voi? Nici-unu respunsu nu póte fi mai confusu decátu acesta. Pas' de'i arata cai pe pareti; dara strainulu scie se mérga la posta cá se'si ia unu catalogu si se'ti rosiéscu cu elu nasulu, apoi se'ti tina din nou lectiune aspra: Bine, cum credeti voi cá veti esi dintru intunecime, déca nu tineti nici macaru diarie câte tinu pe airea 200 mii de locuitori? Déca nu aveti diarie, care alt'a este lectur'a vóstra?“

„Din tóte acestea invetiamu, cá campulu de activitate alu pressei nóstre patriotice si cu atátu mai virtosu alu celei romanesci este asia de vastu si asia de puçinu cultivatu, in cátu totu ce a produsu press'a noastră periodica de ani patrudieci încóce, abia se póte considera cá unu inceputu, cá o spargere de agru, de si grasu, daru fórtie intielenitu si setosu de apa din ceriu. Pe cátu timpu nu ne vomu cunóscu noi insine tóte conditiunile nóstre actuali de existenta, nu vomu fi in stare de a informa nici pe altii; éra ne inplinindu acésta datorintia cãtra societatea européna, nu avemu dreptulu se ne vaieramu cá altii se uita la noi preste umeri si stau se tréca la ordinea dilei, adevca se'si védia de alte afaceri.“

Astadi dupa siese ani, in locu de a sterge unu singuru cuventu din acelea observatiuni, mai adaogemu acestea:

Press'a este recunoscuta in tóta Europ'a cá una din poterile cele mari, care domina si gubernu popórale. Daca romanii nu se voru interessa de press'a loru periodica si preste totu de productele proprii literarie; daca nu o voru sustinea si perfectiona si nu'si voru apara ei insii prin trena caus'a loru cutóta perseveranti'a, se fia convinsi cá acea causa prea drépta si sacra, va fi perduta, viitoriulu loru inmormentatu si numele loru devenitu obiectu alu unei compatimiri despretiutórie.

Precum in alte câteva tieri, asia si in patri'a noastră lupt'a pentru existenta a lúatu proportiuni ne mai cunoscute pãna acum in istori'a omenimei, inse cu acea distinctiune essentiala, cá aici sub masc'a reu alésa a ideei

si integritatii statului unu fanatismu nationalu mai intensivu si mai infuriatu chiaru decátu celu religiosu de odinióra, tine spiritele in agitatiune si turbarare permanenta, títia ura, turbura pacea publica si privata a locuitoriloru tiei. Red.

Pretiu abonamentulu la acestu diariu se afla in fruntea lui 8 fl. v. a. pe 1 anu, 4 fl. v. a. pe 6 luni.

Asemnatiunile se adresséda de a dreptulu la redactiune Sibiu strad'a Ūrediului Nr. 25. Etagiulu I.

Legea nationalitatiloru din statulu Ungariei.

Patere legem quam fecisti.

Legionu este numerulu protestelor si reclama-tiuniloru câte se audu si se citescu din tóte partile tieriloru acestui statulu, in contra violarei si calcarei acelei legi coprinse in art. 44 sanctionatu de cãtra monarchu in 6 Decembre si publicatu in ambele case legislative ale Ungariei in 7 Dec. 1868. Asia dara acea lege este numai de 15 ani, éra nu vreo lege invecita si data uitarei, sau cum se dice obsoleta, esita din usu. Si cu tóte acestea, lucru singularu, ea este tractata asia, cá si cum ar fi adusa si sanctionata pentru generatiunile de inainte de invasiunea tatariloru lui Gingis-chan sau ai lui Tamerlan, adevca sau nu mai este aplicata de locu, sau cu totulu pe dosu; se pare apoi cá din caus'a neaplicarei chiaru si cei mai de aproape interesati la aplicarea ei o ar fi datu cu totulu uitarei.

In limb'a originala magiara acelu articlu de lege e titlaturu: „In obiectulu egalitatiei de dreptu alu nationalitatiloru“. Ea se afla si in traductiune oficiósa romanéscu, care daca s'ar traduce astadi dupa 15 ani, credemu cá ar esi cu totulu altmentrea. De si simtimu fórtie necesitatea cá se o cunóscu de aprópe nu numai toti locuitorii cetatieni ai acestui statulu, ci si toti romanii din oricare statulu si tíera, ba chiaru si toti strainii nepreocupati, totusi scopulu nostru nu póte fi la loculu acesta, cá se o traducemu si noi, decátu voimu numai se reflectamu pe cititori la acei §§-i si la acelea aliniate ale loru, care sau sunt violate pe din intregulu, sau sunt interpretate asia, cá din aplicarea loru se nu se aléga nimicu, precum se si intempla in adevveru.

Indata in fruntea legi damu preste o introductiune, in care ide'a de statulu Ungariei, ide'a de natiune politica, ide'a de natiune magiara una si nedespartita si cu ide'a de drepturi sunt combinate si impletite asia de finu, in cátu orice sofistu póte se scótiã din ele negatiunea exestintiei altoru nationalitati afara de cea magiara in Ungari'a.

In cátu pentru dreptulu folosirei altoru limbi usitate in patria, se decretéda in acelasi aliniatu, cá acea folosire se reguléda prin acésta lege „numai intru cátu s'ar simti acea necesitate cu privire la unitatea tiei, la possibilitatea practica a gubernarei si administratiunii publice si a justitiei.“

Daca nu, nu. Rogamu pe toti ilustrii juris-consulti romani si neromani, cá din acea introductiune se ne scótiã una alta consecintia decátu acestu Daca nu, nu, cá se ne inchinamu loru.

Dupa acésta premissa cei 29 §§-i ai acestei legi erau cu totulu de prisosu; cu tóte acestea trebuia se se faca si in Ungari'a unu Insira-te margarite, pentru ochii Europei, spre a conserva prestigiulu de liberalismu, spre a porta de nasu cãtiva ani pe unu mare numeru de asia numiti nationalisti si — mai alesu cá se nu le lase gur'a apa dupa legea de nationalitati din Austri'a, care asia cum éra pe atunci, totu te facea cá se o pismuesci. Asia dara s'a decretatu:

In §. 1. Cã in Ungari'a limb'a statului este cea magiara si legile se facu in acea limba, dara va trebui se se publice si in limbile

toturorur celorlalte nationalitati locuitorie in tíera, in traductiuni oficióse.

§. 2. Auctoritatile publice isi pórtã protócólele (processele loru verbali) in limb'a statului; se potu inse porta si in alta limba, daca celu puçinu a cinci'a parte din membrii corporatiunii (consiliulu) municipale sau ai comitetulu, o va cere de limba protócólara. In casuri de diferentia decide limb'a statului.

Ce s'au alesu din acestu §? Abia 'ia mai remasu urm'a in totu coprinsulu Transilvaniei la câteva locuri.

§. 3. In adunarele municipale au dreptu se vorbéscu membrii sau unguresce, sau in limb'a loru materna, daca aceea nu este ce magiara.

In anii din urma si anume de 1879 se dete pe faci'a reservatiunea mentala jesuitica ascunsa in acelu Daca, la care astadi se póte substitui unu Pãna (quousque).

§. 4. Auctoritatile administrative in adresele loru cãtra gubernulu statului scriu unguresce, dara se potu folosi si de ori-care limba protócólara punendu-o in paralela, in colóna, alaturea.

Aceleasi auctoritati municipale in corespondentiele dintre sinesi (reciproce) se potu folosi sau de limb'a statului, sau de una din acelea limbi, pe care municipiulu la care se adresséda, au adoptatu-o, de limb'a sa protócólara.

Se mai cutedie astadi a scrie vre-unu municipiu cu majoritate saséscu sau romanéscu in limb'a majoritatiei locuitoriloru sei si-apoi se védia ce va patí. Amu voi se cunóscemu pe acelea auctoritati administrative curagióse, se vedemu ar incapea intr'unu cupeu dela o cale ferata.

§. 5. Se ocupa de limb'a oficiósa interna a auctoritatiloru administrative si prescrie totu limb'a statului pentru ori-ce nationalitate; sufere inse cá esceptiune (kivételesén) ici-colea si alta limba protócólara; aceea inse a tinutu numai de joi pãna mai apoi si astadi nu mai cunóscemu nici-o auctoritate municipalã care se cutedie a folosi in laintrulu seu alta comunicatiune decátu numai in limb'a magiara.

§. 6. Este faimosu, cum ar dice unu negutiatoriu care'si lauda marfa. Cu o singura espressionu elastica se casséda definitivu limbile toturorur nationalitatiloru din afacerile oficióse ale comunelor, adunariloru, instituteloru si chiaru din ale persónelor private. Se dice adevca curatu, cá functionariii municipali (prefecti, v.-prefecti, pretori sau subprefecti si pãna la celu din urma cancelistu) se comunice cu tóte acelea corporatiuni si cu privati in limb'a acestora, dupa putintia (a lehetőségig).

Observati bine, cá pe functionariii unguresci nu'i obliga nici-o lege cá se invetie limb'a cutarei nationalitati, din a carei sudóre isi tragu platile, diurnele si pensiunile loru; prin urmare ei potu dice in totu momentulu de ex. cãtra toti romanii: „Nu cunóscemu limb'a vóstra, esiti afara, invetiati mai ántaiu limb'a mea, care este limb'a statului, apoi veniti la mine. Eu nu sunt datoriu se ve invetiu limb'a vóstra cea ranceda, legea nu me obliga, decátu „a lehetőségig, éra eu chiaru se voiescu, nu pociu invetia.“

Nici-o parte din acestu articlu de lege nu a produsu si nu produce atâtea stricatiuni, daune infricosiate, desastre si apoi ura si urgia cá §-lu acesta, in carele reservatiunea mentala este cu totulu necalificabila.

Alti siese §§-i, adevca dela 7 pãna inclusive la 12 se ocupa numai cu intrebuintiarea limbiloru patriei la judecatoriis singuratici, la tribunale si curti inalte §§-ii acestia forméda unu adevveratu labirintu pentru ori-ce strainu care nu cunóscu nicidécum starea poliglotta a Ungariei si a Transilvaniei si nu scie, cá popórale acestoru tieri atâtea sute de ani in care au fostu administrate si jude-

cate in limb'a neutrala latina, niciodata nu s'au luat de peru nici nu si-au scos ochii din caus'a folosirei vre-unei limbi, ci ca a trebuit se le ajunga epidemia magiarisarei, pentru-ca se semene zizani'a cu man'a plina, se irite si turbure spiritele, se inversiune pe unu poporu in contra altuia, care daca ar fi fostu lasatu ca se se desvolte ele insele in pace, de siguru ca ar fi aflu calea cea mai neteda si mai practica de a se folosi fia-care de limb'a sa fara cea mai mica pedeca in mersulu afaceriloru statului; dara identificarea ideei si a integritatii statului cu ori-care limba, trebuia ca prin o fatalitate se produca acesta confusiune de idei si acestea calcari de lege, care citita asia numai pe de asupra, fara a observa cursele ascunse in trena, ti se pare ca ar fi o prea buna mesura spre a impaca spiritele, mai virtosu daca s'ar fi pusu totu prin lege conditiunea adoptata si practicata de multi ani in Austri'a, ca functionarii si toti judecatorii sunt obligati se cunoasca limb'a nationalitatii, in alu carei midiulocu se afla in servitiu.

§. 7. Tine, ca toti locuitorii tiei in tote causele loru de judecata, la a caroru portare legea nu cere ca se si ia advocatu, ci se potu presenta in persoana sau prin vre-unu plenipotent, la judecatori'a (primari'a) din comun'a respectiva se potu folosi de limb'a loru materna; b) la primari'a din alte comune, de limb'a protocolara sau usitata acolo; c) la judecatori'a singuratica (de cercu, de ocolu, de prim'a instantia marginita) fia-care in limb'a protocolara a comunei sale; d) la alte judecatorii, fia acelea in ori-ce municipiu, au a se folosi de limb'a protocolara a acelu municipiu in care porta judecat'a.

Asia este, ca acestu §. 7. suna prea frumosu? Mergeti inse de a lungulu si de a latulu tiei si numerati comunele in care se mai tine unu singuru punctu din trena, si curendu veti termina cu numeratulu.

(Va urma.)

Din Ungari'a si Croati'a.

(Antisemitismu). Cu tote mesurile severe luate din partea administratiunei asupra antisemitiloru, cu tote sententiele tribunaleloru prin care au fostu condamnatii mai multi individi la inchisori si pedepse in bani, antisemitii in locu de a se inpuca, in unele comitate si orasie s'au inmultitu asia de tare, in catu mai de curendu cu ocaziunea unoru alegeri suplementarie de deputati la camera trantindu pe candidatii gubernului, au alesu cu maiortate deputati omeni tineri, antisemiti declarati, cu scopu firesce de a se alatura la ceilalti antisemiti din camera si a lucra contra jidoviloru la tote ocaziunile date sau si cautate cu luminarea. Nimicu nu folosese spre a inblanda pe antisemiti, nici genarea de opiniunea publica europena, si nici enormele daune cate se causedia cu ocaziunea escesseloru sangerose si cu atatu mai puçinu declamatiunile asia numitiloru omeni moderati, despre carii antisemitii dicu ca se afla cufundati in pungile jidoviloru. Ce e dreptu, ca si jidovii isi facu de capu cu aroganti'a si cu impertinenti'a unui mare numeru din trena. Spoit cu o cultura prea superficiala, indata ce dau de bogatii, abia mai poti sta de vorba cu ei; pare ca voru inadinsu ca se se faca nesuferiti.

— In Croati'a dupa neauditele scandale petrecute in sinulu dietei in septeman'a trecuta si dupa tote mesurile coercitive luate in contra escesseloru, spiritele intru nimicu nu s'au astemperatu. Partid'a numita a lui Starcevic, adeca aceea care tinda la rupere totala cu Ungari'a si cere uniune personala in rege si dinastia, s'au aratat in dilele acestea ca un'a minoritate considerabila, era afara din dieta, adeca in poporu, immensa maiortate tine cu acea partida.

Siedinti'a din 22 Decembre erasi fu una din cele fara parchia. Dupa scenele din 19 si dupa siedintiele secrete, unu deputatu preotu anume Loncsarics a propusu, ca auctorii scandalorulu se fia pedepsiti si rusinati prin scoterea loru din dieta pe optu dile; altii propusera ca se fia numai infruntati. Cei inculpati mai tare erau Starcevic, unu ometu ca unu gigante si Pilepics deputatu nou, omu tineru, care pretinsese proptitu pe drepturile vechi ale tiei, ca banulu Khuen se nu fia recunoscutu pana nu va produce in originalu prea inaltulu biletu de numire, cum si formul'a juramentulu pe care lu va fi pusu in calitate de banu, si fiindu-ca pretensiunea lui si a partidei la care tine elu i s'a refusat, elu iritandu-se a injuratu cum 'ia venitu la gura. Acuma standu acesti doi ca acusatii in faci'a dietei si dandu-li se cuventulu, Pilepics totu se mai moderá, dara si elu asemena

pe unii omeni din Ungari'a cu Nerone si cu Caligula cunoscutii tirani cumpliti din Rom'a vechia, era ocuparea cetatiei si a portulu Fiume pentru Ungari'a o numi „insielatiune ordinara, comissa cu ajutorulu unei trentie de charteia scrisa, mai capata si pop'a Loncsarics cateva plesniture pe care nu le va uita in vieti'a sa.

Fara asemenare a fostu mai violentu deputatu Starcevic. Acesta voindu se justifice atacurile din trecutu si totu tinut'a opozitiunei radicale, esi cu alte atacuri si mai grele, numi persone de positiune superioara, pe care le infera cu titluri de „infami, hoti, insielatori, tradatori“; apoi intorcandu-se ca tra deputatii serbi de ritu orientale 'i intrebá, „cum au potutu suferi serbii, ca ungurii se le in-puna loru unu mitropolitu si patriarclu atatu de miserabile precum este acelu Anghelics. Apostrofandu pe croatii catolici numi pe arhiepiscopulu si cardinalu Mihailovics „rusinea lumii christiane intregi (dupa „P. Lloyd die Schande der ganzen christlichen Welt.“) Starcevic vorbi aprópe 1 óra, in care timpu se intielege ca elu insira mai multe fapte care nu facu onore nici croatiloru nici magiariloru, ca-ci au esitu la lumina multe spurcatiuni, ceea ce se intempla si pe airea in casuri ca acestea. Toti se mira ca presedentele nici a dojenitu nici a luat lu Starcevic cuventulu, ci l'a lasatu in pace ca se si verse totu veninulu, si bine a facutu, ca-ci daca lu opria, era se fia si mai reu; l'a infruntatu inse tocma la urma. Propunerea de pedepsirea acelor deputati se puse apoi la votu. Din cati deputati erau de faci'a 56 au votatu cu Da, 22 cu Nu, era 15 si inca tocma din partid'a lui Starcevic s'au abtinutu inadinsu, ne aflandu a fi de a loru demnitate a vota in propri'a cauza. Din acestu votu inse cunosemu altu-ceva ca: $22 + 15 = 37$ deputati presentii au incuviintiatu portarea lui Starcevic si a lui Pilepics!

Aristocratulu „P. Napló“ amerintia cu desfiintarea autonomiei si incorporarea Croatiei in Ungari'a, precum se facuse cu Transilvani'a. Ci ca las' se si cerce noroculu.

In acesta stare se afla relatiunile croato-magiare in serbatorile nascerei Salvatorulu, ca si cum lumea ar scrie anulu 1 dela nascerea lui.

Din Romani'a.

(Agitatiuni religiose). Pe langa numerocele cestiuni politice, sociali si national-economice cate se afla la ordinea dilei si agita spiritele in Romani'a, in decursulu anulu ce espira s'au aruncatu la midiulocu si cestiuni religiose, cu totulu preste asteptarea acelor omeni, cari n'au ochi pentru simptomele timpului si pentru evenimente care 'si arunca umbra loru pe mai multi ani inainte. Nici-o mirare; mai virtosu candu se scie, ca tota lumea europena era dedata a vedé in orthodoxia christiana orientala o institutiune, o biserica stationara, nemiscata din locu in nici-o directiune, scurtu, o institutiune care nu suferi nici-o reforma in nici-unu intielesu omenescu. Asia dara pentru omeni puçinu prevedietori cestiunile religiose puse la ordinea dilei li se paru ca venite din chiaru-seninu. Asia sunt de ex. agitatiunile pornite si continuate in clerulu de miru cu scopu de a si castiga drepturi sinodali si totuodata a si ameliora starea materiala; repetitele cereri pentru infiintarea de facultate teologica la universitate; mic'a rescóla a unoru persoane bisericesci la Jasi si intemeierea unui diariu bisericescu de opozitiune; enciclic'a pe catu de lunga pe atata si aspra a mitropolitulu Moldovei indreptata nu atatu contra ereticiloru in sensu religiosu, catu mai virtosu asupra coruptiunei morale si atheismului; alte enciclice ale mitropolitulu primat si unele mesuri luate chiaru din partea sinodulu episcopescu, despre o parte in contra catolicismulu, de alt'a in contra adunariloru demonstrative ale clerulu de miru; apoi memorandumu istoricu alu episcopulu diecesanu dela Romanu adoptatu de ca tra sinodu si publicatu in dieci de mii de exemplarie; in fine participarea mai multoru mireni si a catorva diarie politice alaturea cu cele bisericesci la tote acelea dissensiuni, pana candu in fine vorbele se manifestedia si in unele fapte simptomatice. Cele mai semnificative dintru acestea se paru a fi: suspensiunea episcopulu supra-anu Calistratu Barladeanulu si darea densulu in judecata de ca tra insusi santulu sinodu, apoi recursulu acelu episcopu dela suprem'a instantia bisericésca, dela sinodulu episcopescu la supremulu foru profanu, adeca la inalt'a curte de cassatiune; mai departe incercarea din Septembrie a celor patru preoti ortodoxi de a trece la religiunea catolica apusena; in fine ca scirea cea mai

prospera, declaratiunea solemnă a dlui advocatu Athanasiadi si a unoru amici ai sei de a esi din sinulu bisericeii ortodoxe si a trece la confessiunea protestanta. Acestei intemplari din urma se da anume in cercurile superioare ale capitalei insemnate cu atatu mai mare, cu catu este sciutu, ca oricatu e de mare diferenti'a dogmatica si totuodata rituala intre ortodoxia si protestantismu, totusi ortodoxii de orice nationalitate se simtu atrasi cu atatu mai multu ca tra protestanti, cu catu urescu mai tare catolicismulu si cu catu invetia mai multi teologi ortodoxi, russi, greci, serbi, romani pe la universitatile protestantiloru din Germani'a, unde mai sugu in sine pe langa urele vechi inca si urele protestantiloru asupra catolicismulu, pe care lu confunda in totu momentulu cu iesuitismulu. Si fiindu-ca se face asia lucru mare din acelu pasu alu dlui Atanasiade (dupa nationalitatea genetica grece, dupa cea politica romanu zelosu), „Ortodoxulu“ organu bisericescu alu primatelu ilu intimpina in Nr. 49 cu o replica, in care casulu acesta se aduce in legatura strinsa cu caus'a episcopulu Calistratu si cu a fratelui seu d. professoru si directoru Barbu Constantinescu, asupra caruia vener. cleru superioru se pare a fi multu mai amaritu decatu asupra episcopulu.

Din tote acestea invetiamu, ca biserica ortodoxa a Romaniei se afla intru o crisa serioasa, de si nicidecum periculoasa, de unele reforme, prin care va avea se treca nesmintitu si neaparatu si la care chiaru clerulu superioru potea se fia preparatu din dio'a in care decisese in s. sinodu intre altele si publicarea organulu seu eclesiasticu Biserica ortodoxa romana, dupa care se mai nascura si alte foi bisericesci, prin care se dete ocaziune la impartasiri de idei, nu totudeauna in spiritulu de blandetia evangelica, si asia stagnatiunei i s'a pus capetu cum bruscu.

Fiindu-ca vieti'a religioasa si bisericésca de oricare confessiune are, in mani'a totoruru atheistoru si altoru saducei, influentia forte mare asupra vietiei nationale si politice a unui poporu, noi precum am urmaritu si in trecutu evenimentele pe terenulu bisericescu, in catu acelea nu potu fi despartite de cestiunile nationale si de a le culturai, asia vomu urma si in cursulu anulu viitoru cu impartasiri de natur'a acestora.

— Alte sciri din Romani'a in dilele din urma sunt forte variate, mai multu inse de a dou'a ordine. In camer'a deputatiloru s'a incubatu o adeverata mancarime de interpelatiuni, care nu voru se mai ia capetu, era revisiunea constitutiunei si anume a lelei electorale, care in unele puncte este mai ticalosa si decatu cea din Transilvani'a, inca totu nu se pune la ordinea dilei, de si acestea camere sunt alese inadinsu ca constituanta, nu ca propriu legislative. Se lucra asia, ca si cum o parte a reprezentantiloru aru lucra in buna intielegere cu acei colegi ai loru din alte parlamente europene, alu caroru scopu este a compromitte si degrada preste totu parlamentarismulu si anume acelea sisteme parlamentarie, in care se exercita unu despotismu din cele mai nesuferite, care au perdatu orice auctoritate si prestigiu in opiniunea publica cea sanetosa a poporaloru.

— Bietulu mitropolitu dn. Michailu alu Serbiei, destituitu in anulu trecutu in grati'a gubernulu ungurescu si substituitu in scaunulu dela Belgrad prin unu calugaru serbu din Ungari'a, dupa ce petrecutu pana acum in Bulgari'a, veni dilele trecute la Bucuresci si se dice ca este decisu ca se remana in Romani'a, unde doresce se si petreca restulu dileloru sale intr'o manastire.

Din Craiov'a.

Cuvinte pronuntiate la inmormntarea doctorulu Banciu, in 15 Novembre 1883, de M. Strajanu.

„Daca vei muri, unde te voru inmormnta, Socrate? Am vorbitu despre multe lucruri; despre acesta nu ne-am intielesu.“

Asia intrebá unulu din elevii lui Socrate, aflati in jurulu lui in inchisore, in ultimele momente, candu trebuia se ia paharulu cu veninu. „O iubite Criton? respunse Socrate; imi pare reu, ca tota viati'a mea petrecuta cu voi si tote silintiele mele sunt desierte. Tu intrebi, unde se me inmormntati. Dar eu nu voiu mai fi cu voi dupa morte.“

Critonu confunda corpulu omulu cu insui omulu. Inse fiinti'a, care a datu viatia acestui corpu si care l'a creatu cu materialu luat din pamentu, nu mai este aci. Ceea ce vedemu inaintea nostra, este numai organismulu golu alu acelei

puteri tainice, numite sufletu, a carei flacara si lumina, de origine cerésca, s'a manifestatu prin simtiemintele, cugetarile si faptele omului; care a concentratu si oglinditu in sine natur'a in tóta nemarginirea ei, asia încatu pe dreptu cuventu omulu se pôte numi o lume mica, une-ori mai buna si mai frumoasa decâtu lumea cea mare.

Unde este acum acésta lume? Unde este puterea, care a creatu-o? Ce se intempla cu ea, candu se stinge lumin'a, ce incaldiá si insufletia organismulu omului? Ce este mórtea? Si ce este dincolo?

Mistere inca nepetrunse ale firei! Vedemu numai, cá omulu se nasce, traiesce câteva momente si apoi parascesce pentru totdeauna teatrulu acestei vietii; vedemu cá generatiunile se reinnoescu si se schimba cá frundiele arboriloru, de abia scimu de unde vinu, nu scimu inse unde se ducu. Dar ceea ce scimu, ceea ce ne spune sciinti'a si ratiunea este, cá nimicu nu se nasce din nimicu si nimicu nu dispare in neantu, cá prin urmare cu atátu mai puçinu se pôte nimici acésta minunata putere a naturei, care se manifesta in omu si care a facutu pe poetu se dica, cá omulu este unu Ddieu caduutu, care se ridica si merge cátra ceriuri.

Despre sufletele bune si generóse, despre ómenii alesi, se pôte dice cá ei au o indoita nemurire. „Non omnis moriar,“ a disu unu altu poetu, cuge-tandu la suvenirea ce va lasa dupa sine. Totu astu-feliu ar puté dice ori-care omu a facutu bine in viatia. Totu astu-feliu ar fi pututu dice si adorabilulu nostru colegu si amicu, ale carei triste remasite le vedemu astadi inaintea nóstra. Bland'a si placut'a lui suvenire va remané intiparita in memori'a tuturoru, cáti l'au cunoscutu.

Si cine n'a cunoscutu pe dr. Banciu? Cine n'a avutu ocaziunea de a simti bunatatea si marimea lui de sufletu?! Plinu de umanitate si devotamentu pentru omenimea suferinda, cine a cerutu vreodata ajutoriulu lui si i l'a refusat, fia aprópe ori de parte, fia bogatu ori seracu?! Cine l'a chiamatu se nu alerge, diu'a ori nóptea, prin viscolulu iernei ori prin arsi'ta sórelui de vara; fára se considere, daca ostenelele, sciinti'a si ajutoriulu seu voru puté fi recompensate sau nu, si adese-ori fára se voiasca a primí vreo recompensa?! Câte familii serace, cari ilu iubiau cá pe unu parinte, nu-i pastréda o eterna recunoscintia?!

Generosu si afabilu cu toti, cu cei mici cá si cu cei mari, cu cei buni cá si cu cei rei, cine au auditu candva vreo vorba rea ori neplacuta dingur'a lui.

Nu cá elu ar fi fostu din acei optimisti, cari nu vedu decâtu partea cea cea buna si luminósa a vietii. Nime n'au cunoscutu mai multu decâtu elu nefericirile si relele vietii de totu felulu. Nime nu vedea mai bine absurditatile, desiertatiunile si reutatea ómeniloru. Dar elu, prin ánim'a si spiritulu seu, stá mai pe susu de ómenii de rendu si privirile sale se opriau mai multu asupra slabiciuniloru si suferintieloru omenesci. Acestu modu de a vedea, determinatu prin cacacterulu morale alu omului, facea pe doctorulu Banciu se fia celu mai milosu fácia cu cei ce suferu, celu mai simpaticu cu tóta lumea si celu mai devotatu amiciloru si familiei sale, pe cari ii venerá.

Da, onorabili ascultatori, doctorulu Banciu avea o áanima de angeru. Societatea, care 'lu a pierdutu, o scie acésta; ni-o spuse tristeti'a prea númerosei adunari din tóte clasele societatii, care a venit se ia parte la acésta serbare; ni-a spusu-o dureros'a surprindere, ce a desteptatu stingerea lui, in câteva momente, tóta societatea Craiovei; o scie acésta multi suferindi, pe cari i-a ajutat si mangaiatu in durerile lor; o scie tóta poporatiunea de care era iubit si veneratu; dar vai nimenea nu o scie si ná o simte acum mai multu decâtu jalnic'a sa familie si jalnicii sei amici.

Repauséda in pace, o sufletu generosu! Esta durerosu a te desparti de acésta vietia si de aceia pe cari i-ai iubit; este durerosu mai alesu atunci, candu inca nu ai ajunsu la sfersitul caletoriei, candu mai era inca pána in sér'a vietii, candu ai mai fi pututu alina multe suferintie si ai fi pututu face inca multu bine in acésta lume, candu cele inai scumpe dorintie ale áanimei tale nu le-ai pututu vedé implinite. Dar mangaié-te, si se se mangaié acei cari te-au adorat si pe cari ii lasi cu áanimele sfasiate de durere, cá n'ai traitu in zaru. Numele teu va fi binecuvéntatu nu numai in locuintile durerii, ci in tóta societatea, in mijloculu careiaai traitu.

Asemenea si noi, onorabili colegi, carora dr. Banciu ne-a fostu unu caldurosu amicu si colegu, si voi, iubiti scolari, cari ati pierdutu intr'insulu pe unu prea bunu si prea intieptu parinte sufletescu, se-i pastramu cu totii o iubita si respectuósa amintire si se-i dicemu: fia-i tierin'a usióra si memori'a neuitata!

Militaria.

(Urmare).

b) Uniculu fiu sau celu mai in versta dintre fii, sau in lips'a de fii sau gineri, nepotulu unicu fiu sau celu mai in versta din nepoti de sexu masculinu (in linie descendenta) alu unei femei actualmente veduva sau alu unui tata orbu, sau trecutu de 70 ani, cu vre-o infirmitate constatata, din caus'a careia nu s'ar putea hrani.

Dispens'a prevediuta in acestu aliniatu este subordonata acelorasi conditiuni si restrictiuni cá si ceea ce o precede, putendu inse beneficiá de densa numai tinerii venindu in linie descendenta, éra nu si ascendenta.

Daca uniculu fiu la parinti nu se afla in conditiunile prevediute de acestu aliniatu pentru a fi dispensatu, elu in nici-unu casu nu pôte fi recrutatu pentru armat'a permanenta.

Prin femeia actualmente veduva se intielege aceea, alu carui barbatu legitimu a incetatu din vietia in timpul casatoriei.

Nu se va putea insa dispensá cá unicu sau celu mai in versta fiu, copilulu unei femei care, de si veduva de tatalu acestuia, s'a remaritatu in urma sau s'a despartitu dupa remaritare, cá-ci, prin acésta chiaru femei'a a esitu din calitatea sa de veduva.

Daca sunt copii provenindu din una sau mai multe casatorii, dar au aceeaasi muma remasa veduva, ei voru fi considerati cá facendu una si aceeaasi familie si, prin urmare, n'are dreptulu la dispensa de cátu celu mai in versta dintre copii.

Daca insa sunt copii unui aceuiasi tata, dar provinu din mume diferite, ei voru fi considerati cá facendu familii diferite, si celu mai mare fiu din fia-care familie, dupa muma, pôte invoca drepturile de dispensa enumerate la aliniatulu a si b, de sub art. 18 din lege.

Prin mórtea celui in versta fiu la femeia veduva, la tata infirmu, etc., dreptulu de dispensa trece la fiulu mai mare ce urmédia indata dupa densulu.

Betranulu trecutu de 70 ani, nu dá dreptulu la dispensa unicului sau celui mai mare fiu, ginere-lui sau nepotului seu, de cátu numai candu pe langa acésta etate elu este atinsu de vre-o infirmitate incurabila, bine constatata, din caus'a careia n'ar putea a se hrani singuru si ar fi lipsitu de mijlócele de existentia.

Ginerele sau nepotulu unicu alu unei femei veduve sau betrane infirme nu are dreptulu la dispensa, daca sócr'a sau unchiulu are rude ale lor mai apropiate cá s. e. parinti, frati, etc., carora le revine sarcin'a de a ii sustiné.

c) Celu mai in versta dintre doi frati chemati se traga sortiulu, daca celu mai tineru, avendu celu puçinu 18 ani, este recunoscutu bunu pentru serviciu, acésta insa numai daca celu mai tineru se destina pentru serviciulu permanentu sau calarasiu cu schimbulu.

Pentru a se puté acorda acésta dispensa, urmédia dar, cá mai ántaiu tinerulu ce invóca dispensa se nu aiba mai multu de cátu unu singuru frate; alu 2-lea, cá acestu alu 2-lea frate se aiba etatea celu puçinu de 18 ani impliniti, si alu 3-lea cá elu se fia recunoscutu aptu pentru armata permanenta sau se contractedie angagementulu de a servi intre calarasii cu schimbulu.

Pentru acésta consiliulu de revisie nu va da decisiunea sa pána ce mai ántaiu nu va constata, daca celu alu 2-lea frate intrunesce conditiunile de aptitudine, cerute pentru armata permanenta sau calarasii cu schimbulu. In casu contrariu, nu se va putea acorda acésta dispensa.

Daca tinerulu nu insusiesce conditiunile cerute pentru armata permanenta, dar se recunóscce bunu pentru serviciulu calarasiloru cu schimbulu, este obligatu a depune mai ántaiu, prin casieria judetiului, la cas'a de depuneri si consemnatiuni, sum'a fixata pentru cumperarea calului, dupa care numai, consiliulu pôte pronuntia dispens'a fratelui celui mai mare.

Daca cei doi frati aflati in o familie sunt gemeni, are dreptulu la dispensa in conditiunile de mai susu, celu ce s'a nascutu ántaiu, si candu acésta nu s'ar putea proba, celu recunoscutu mai puçinu propriu pentru serviciulu militar.

d) Acela alu carni frate se afla in serviciulu permanentu alu armatei sau in calarasi cu schimbulu, presentu sub drapelu, fia cá angagiatu voluntaru pe termenu intregu, sau chematu prin sorti, sau re-angagiatu.

Cá unu tineru se póta fi dispensatu dupa dispoziitiunile acestui aliniatu, urmédia cá mai ántaiu elu se aiba unu frate bunu de tata si mama in activitate de serviciu, in armata permanenta sau

calarasi cu schimbulu; alu 2-lea, cá acestu frate se se afle presentu la corpu cá angagiatu voluntaru pe termenulu intregu de trei ani pentru armata permanenta si de patru ani in calarasi cu schimbulu, sau cá sortiaru, sau in fine cá reangagiatu; si alu 3-lea cá acelu frate se nu mai fia dispensatu cu acelasi motivu pe vre-unu altu frate alu seu.

Nu voru dá dreptulu la dispensa nici-uuia din fratii lor:

1. Voluntari cu spesele lor angagiatu sub imperiulu abrogatei legi de recrutare de a servi unu anu in armata permanenta, sau doi in trup'a cu schimbulu a armatei teritoriale;

2. Militarii de ori-ce gradu aflati in reserva sau in concediu pána la epoc'a trecerei lor in reserva;

3. Militarii de ori-ce gradu, desertori dela serviciu, aflati in inchisori militare sau civile, in bas'a unei hotariri judecatoréscsi si cei aflati sub urmarire judecatoréscsa pentru delictu sau crime de dreptu comunu sau militar, cari prin acestu faptu chiaru nu potu fi considerati cá presenti sub drapelu;

4. Elevii scóleloru militare cu esceptiune de aceia a suboficeriloru, precum si ori-ce alti individi cari de si s'ar afla cá functionari sau intrebuintiati in serviciulu armatei, n'ar avea insa contractatu veru unu angagementu militar, in conditiunile si pe termenile prevediute in legea de recrutare;

5. Tinerii cari de si din eróre sau gresita interpretare a legi au fostu coprinsi in contingentulu anului trecutu, dar cari au fostu autorisati de a se presenta din nou inaintea consiliului de revisie, in bas'a art. 42 din lege;

6. Tinerii sortiari sau voluntari aménati pentru terminarea studiiloru in bas'a art. 25 din lege, pe cátu timpu ei sunt in amanare, sau trecuti in reserva dupa implinirea a siése luni sau unu anu de serviciu, conformu art. 22 bis din lege.

7. Oficérii de ori-ce gradu, pentru care serviciulu militar este mai puçinu o sarcina de cátu o cariera si care mai cu séma potu parasi serviciulu ori-candu dupa vointia.

(Va urmá.)

Art'a psilografica

de N. Vladica Macedo-Romanu, Crusiovénu.

Bucuresci, strad'a biseric'a Eni Nr. 1.

1883 Novembre 17.

Noi avuseramu prea placut'a ocaziune cá se facemu cunoscintia confratelui nostru macedonénu la adunarea generala tinuta in Brasiovu, unde se vediu si unele produse de ale artei dsale; éra cele prezentate in espositiunea din Bucuresci inchisa numai in septeman'a trecuta, ne pusera in uimire, pe noi cá si pe totu publiculu celu numeros care a visitatu acelea obiecte. S'au mai veditu si pána acuma psilografi; dara unde? in centrele culturai europene, in acelea focularie ale artelor, in care acestea sunt judecate si pretiuite de cátra unu publicu de cultura superióra, distinsu si competentu in materia, care scie totuodata a le remunera si incuragia. Dara onor. dn. Vladescu este nascutu si crescutu in Macedoni'a, venit cu famili'a sa abia de câteva luni in Romani'a; este prin urmare legitima intrebarea, de unde aceste minuni a le artei sale, in ce scóla si la ce maiestru celebru a fostu densulu in stare se strabata in acelea secrete ale artei sale? Se urmedie inse o informatiune, pe care o ceruramu de a dreptulu dela numit'a espositiune, cum si câteva lucrari care se afla acolo gata.

Scrierile psilografice se potu face pe ori si ce corpu (móle sau tare).

Pe unu bobu de gráu se potu scrie pána la 1200 litere, pe rapitia 56 litere, pe linte 800 litere, pe mazere 1500 litere, pe fasole 18,000 litere, pe o carte postala 540,000 litere, pe metalu (otielu, argintu, aur, plumbu) de ex., pe unu capacu de césornicu pána la 200,000 litere, pe ori si ce metalu se potu grava pose, dupa fotografii aduse de onor. publicu.

Asemenea se potu face scrieri pe ori si ce piatra in psilografie, precum si pose in psilografie.

Arta psilografica pôte fi utila omenirei atátu in timpu de pace, precum si in timpu de resbelu; conferentiei si acte de ale comitetului electorale, cátu si chiaru câteva din interesantele si multu instructivele discursuri sau oratiuni ale membriloru conferentiei, care isi voru avea pentru totdeauna valórea lor reala, anuntiamu prin acésta, cá din editiunea a dou'a se mai afla câteva sute de exemplarie depuse in comisiune si se potu trage atátu de a dreptulu si fórté promptu prin posta dela librari'a W. Krafft in Sibiiu, cátu si prin ori-

in timpu de pace cá si in timpu de resbelu póte unu statu se isi asigure monetele de argintu, auru, potu se fia impodobite cu psilografie cá se nu fia imitate, asemenea bancnotele potu se fia asigurate si neimitate érași prin psilografie.

In timpu de resbelu se potu tiné corespondentie in modu psilograficu, indelungate raporturi pe diferite obiecte.

Scrierea psilografica se face pe tóte limbile din lume.

Lucrari gata:

Pe suprafaci'a unui césornicu de masa, adica lungimea de 5 centimetri si latimea de 3¹/₂ se póte vedea gravata istori'a lui: Mircea Bassarabu, Petru Raresiu, Mich. Bravulu, Stefanu celu mare, Luarea Plevnei, Luarea Rachovei, Batali'a dela Smárdanu, Batali'a dela Opanezu, Hor'a Dobrogei, Hor'a Dorobantiloru la Griviti'a, Hor'a Soldatului romanu. Preste totu 68 de mii de cuvinte sau preste 340,000 de litere.

Asemenea lucrari gat'a:

Pe jumetate bobu fasole: Chart'a geografica a Daciei, Planiglobulu, Item pe alta jumetate bobu de fasole, Charta Europei, Item Charta Franciei, Item Charta Austro-Ungariei, Item pe unu timbru de 25 bani Geografi'a Romaniei care se predà in clasele primare si care contine 15,640 litere.

Precum si diferite lucrari psilografice pe diferite obiecte.

Se priimesce ori si ce comanda, care se efectuédia in scurtu timpu cu pretiu numai de 2 (doue) centime liter'a.

Scrierea psilografica se efectuédia repede, adica in 15 minute se potu scrie pàna la 1800 cuvinte sau preste 9000 de litere.

Avemu si in posesiunea nóstra o diumetate de boba fasole numita ológa sau lungarétia, pe care se póte citi o adresa de 49 cuvinte, care coprindu 269 litere scrise cu tinta rosia si prea bine legibili.

Pe capaculu din laintru alu unui orologiu de argintu se afla in 180 de cuvinte (literele nu le-amu numeratu) schiti'a biografica a unui publicistu din Transilvani'a, scrisu atàtu de limpede si frumosu, in càtu persóne cu ochi buni o potu citi fàra lupa.

Folosulu practic, adeca necesitatea artei psilografice este indigitata mai in susu in câteva exemple pregnante. Ce n'ar da de ex. bancile, cá se nu mai póta fi imitate notele (biletele) loru, si ce n'ar da comandantii cá se'si póta transmite secretele loru unii dela altii fàra a fi descoperite de adversariu. Mai sunt inse si alte casuri ne-numerate, in care necesitatea psilografiei va deveni evidenta. Acea arta are unu viitoriu frumosu.

De altumentrea dn. Vladescu este si pàna acum prea multu ocupatu in capital'a Romaniei. Numeróse persóne voru se aiba obiecte psilografate, atàtu in interessu particulariu, càtu si cá de suveniru la diverse ocațiuni, onomastica, cununia, anulu nou s. a. s. a. Red. „Obs.“

Post'a Redactiunei.

In timpulu absentiei de trei septemani redactorulu a remasu datoriu cu mai multe respunsuri la corespondentie private. Le va implini in serbatori.

In Sem. I 1884 vomu publica: Reminiscentie dela comitetulu nationale din 1848/9. Raportulu lui Avramu Jancu si alte documente pentru istori'a nóstra moderna.

Bibliografia.

Spre a responde la diverse intrebari ce ni se facu despre Memorialulu conferentiei generali romane tinute in Maiu 1881 la Sibiu, si dupace suntemu informati, cá multime de romani interessati in cauza si cunoscatori de carte nici pàna astadi nu'lu au, dupa trecere de mai multe luni anuntiamu din nou acelu operatu, in care conformu programei stabilite de càtra acea adunare, se specifica si afirma drepturile nationali si politice ale poporului romanescu din Ungari'a si Transilvani'a cu argumente, pe care in cursu de unu anu dela aparitiunea loru nu le-a infrantu nici-unulu din adversarii romaniloru cu alte argumente logice si sanetóse, decàtu folosindu-se ici colo de unele sofisme usióre, sau de insulte nedemne, au trecut pe langa ele inchiaindu diatrib'a loru cu sententi'a: „Chiaru asia se fia, noi inse nu voimu se fia asia.“

Nici-odata romanii n'au avutu trebuintia mai mare decàtu a c u m a, de a'si improspetá tóte acelea temeuri cu care au ei se'si apere caus'a loru sacra in totu timpulu si in totu locul. Apoi fiindu-cà la editiunea a dou'a a textului originalu romanescu s'au adaosu atàtu processele verbali ale

care alta libraria din tóte locurile pe unde se afla librarii, precum in Brasiovu la N. J. Ciurcu, in Clusiu la J. Stein, in Gherl'a N. F. Negrutiu, in Budapest'a, Oradea, Aradu, Temisiór'a, Lugosiu, Caransebesiu, Oraviti'a, Dev'a, Alba-Jul'i'a, Blasiu, Gherl'a, M.-Sighetu, Satmaru, Cernauti, etc.

Totu la librari'a W. Krafft se afla acelasu memorialu de vendiare in alte trei limbi, magiara, germana, francesca asia cum se vedu titulate mai la vale cu pretiurile aratate.

Memorialu compusu si publicatu din in-sarcinarea conferentiei generale a reprezentantiloru alegetoriloru romani, adunati la Sibiu in dilele din 12, 13 si 14 Maiu st. n. 1881, prin comitetulu seu esmisu cu acea ocasiune. Editiunea a dou'a. Inavutita cu actele conferentiei, o scurta excursiune critica si cu o serie de discurse politice tinute in conferentia. Pretiulu 1 fl. 5 cr. francate.

Emlékirat. A román választók képviselőinek Nagy-Szeben 1881 évi Május hó 12-étől, 14-éig tartott egyetemes értekezlete meghagyásából szerkesztette és közzéteszi a kiküldött bizottság. For-dítás. 1 fl. 5 cr.

Memorandum, im Auftrage der General-conferenz der zu Hermannstadt vom 12. bis 14. Mai n. St. 1881 versammelten Vertreter der romänischen Wähler verfasst und veröffentlicht vom entsendeten Ausschusse derselben. (Aus dem romänischen übersetzt). Preis 1 fl. cr.

Memorandum composé et publié par le comité élu par l'assemblée générale des représentants des électeurs roumains tenue a Hermannstadt le 12, 13 et 14 Mai 1881. Paris. E. Dentu, Libraire Editeur. Palais-Royal, Galerie D'Orleans 13. 1883.

— Elementariu pentru clasea antania a scóteloru poporali de Solomonu Munteanu. Aprobatu de comisiunea scolastica archidiecezana. Editiunea a VII. Pretiulu: legatu 20 cr. — Blasiu, 1883. Tipografi'a seminariului gr.-cat.

— Calendariu pe anulu dela Christosu 1884. Anulu V Aradu editur'a si tipariulu tipografiei diecesane. Pe langa partea usitata, acestu calindaru cuprinde in partea sa de petrecere o novela poporara bine scrisa „Legea este cum o facu domni“ sau fantan'a baniloru; — Oda la statu'a lui Stefanu celu mare de V. Alexandri. — Tainele codrului, o frumoasa poesie de unele Al. J. Hodosiu. — Varietati. — Anuntiuri.

— Revista corpului didacticu ruralu, judetiulu. Tulcea. Anulu I, Nr. 1. Apare de doue ori pe luna, Abonamentele: Pentru Romani'a pe anu 5 lei, pe siése luni 3 lei. Pentru strainatate pe anu 6 lei 50 aani. Pentru studenti pe anu numai 3 lei. Diariulu se póte gasi si cu Nr. a 25 bani libraria Mihailidi Tulcea. Anunciurile 50 bani linia. — Tulcea, 1883. Tipografi'a „Romana“ B. Silbermann.

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

24 Decembre st. n. 1883.

Fonduri de Statu:

Banca Nationala (500 l.)	325.—
Societatea „Dacia-Romania“ (300 l.)	407.—
Banca Romaniei (500 l.)	—
Soc. cred. mob. rom. (500 l.)	190. ¹ / ₄
Soc. rom. de construct. si lucrari publice (l. 500)	234.—
Rent'a romana 1875 5%	1.—
Rent'a romana amort. 5%	92. ⁵ / ₈
Rent'a romana (Rurala conv.) 6%	—
Obligatiuni de Statu C. F. R. 6%	121. ¹ / ₂

Valori felurite:

Creditu fonceiaru ruralu 7% 100	—
Creditu fonceiaru ruralu 5% 92	—
Creditu fonceiaru urbanu 7% 92	—
Creditu fonceiaru urbanu 6% 90	—
Creditu fonceiaru urbanu 5% 59	—
Obligatiunile Casei Pens.	228.—

Actiuni:

Inprumutulu Stern 7%	—
Inprumutulu Oppenheim 8%	—
Inprumutulu Municipal 8%	—
Inprumutulu orasiului Bucuresci cu lose 12	32.—

Cancelari'a NEGRUTIU in Gherl'a

deschide abonamentu pe anulu 1884 la urmatórale diuaria, cari aparu in propri'a redactiune si editiune:

„Amiculu familiei.“

Diariu beletristicu si enciclopedicu-literariu cu ilustratiuni.

Va esi regulatu in 1/13-a si 15/27-a di a fia-carei lune in numeri câte de 2—3 còle; si va publicà: *Novele, poesii, ramanuri, aventuri picante, impressiuni de caletoria, studii sociali, articlii sciintifici* mai alesu din sfer'a economiei si a higieni de casa, *sciri din*

lumea mare cu preferentia acelea, cari interessédia mai de aprópe societatea romanescã, *principia de viétia si notitie de petrecere*. Fia-care numeru va fii bogatu si frumosu ilustratu. Pretiulu de prenumeratiune pe anulu intregu va fi numai 4 fl., pe ¹/₂ anu 2 fl., pe ¹/₄ anu 1 fl. v. a. Pentru Romani'a pe anulu intregu 10 franci platibili in bilete de banca ori in timbre postali.

„Preotulu romanu.“

Diariu bisericescu, scolasticu si literariu.

Va esi regulatu in 1-a si 16-a di (c. n.) a fia-carei lune, in numeri câte de 1¹/₂—2¹/₄ còle si va publicà: *Articlii din sfer'a toturoru sciintieloru teologice, tractate dogmatice, istorice, juridice, morali, pastorali, dar mai alesu rituali, predice* pe domineci, serbatori si la diferite ocațiuni, mai alesu pentru ocațiuni funebrali, precum si *schitia de predici*, si ori ce amenunte aplicabili in predici, *catechese* si alte *invetiaturi pentru poporu, tractate pedagogice, didactice, studii si recensiumi literarie, sciri* din sfer'a bisericesca, scolastica si literaria. Pretiulu de prenumeratiune pe anulu intregu va fi 4 fl., pe ¹/₂ anu 2 fl., pe ¹/₄ anu 1 fl. Pentru Romani'a pe anulu intregu 10 franci platibili in bilete de banca ori in timbre postali.

„Cartile sateanului romanu.“

Pentru tóte trebuintele poporului romanu.

Va esi in fia-care luna câte una carte de 1 pàna 1¹/₂ còla; si va publicà: *Novele poporale, istoriòre, fabule, poesii, anecdote, proverbi* si alte *amenunte de invetiatura si petrecere, cunoscintie de economia, industri'a, higiena s. a., sciri din lumea mare*, mai alesu acelea cari mai de aprópe atingu pe poporulu nostru. Pretiulu de prenumeratiune pe unu anu intregu va fi numai 1 fl. v. a., pentru Romani'a 2 franci 50 bani platibile in timbre postali.

Tóte áeste trei diaria deodata abonate costau pe anulu intregu numai 8 fl. v. a., pentru Romani'a 20 franci.

➡ Aceia, cari voru aboná tóte trei diuariale séu baremi 2 din ele, voru primí gratis patru portrete frumóse pàna celu multu in 1 Maiu 1884; la din contra voru avé dreptulu de a'si pretinde se li se replatésca pretiulu de abonamentu dejá solvitu. Afara de acea abonantii diuerialoru nóstre isi potu procurá cu pretiuiu de jumetate tóte scrierile aparute in editiunea ori proprietatea nóstra. ➡

Numeri de proba se tramitu gratis ori cui.

Colectantii primescu in semnu de gratificatiune totu alu cincelea exemplariu in natura ori in bani.

A se adressá la **Cancelari'a Negrutiu** in Gherl'a (Szamosujvár), unde se mai afla inca de vendiare:

Nu me uitá. Versuri pentru ocațiuni funebrali urmate de iertatiuni, epitafia s. a. Pretiulu 50 cr.

Poesii de V. R. Buticescu. Pretiulu redusu (din 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Istori'a pentru inceputulu Romaniloru in Dacia scrisa de Petru Maioru. Editiunea a trei'a intocmita prin societatea universitara Petru Maioru din Budapest'a. (Numai câteva esemplare). Pretiulu 2 fl.

Poesii de T. V. Pacatianu. Pretiulu 1 fl., editiune de luxu 2 fl.

Calendaria pe anulu 1884. Amiculu poporului cu 50 cr.

Noulu calindariu de casa cu 30 cr. si alte multime de opuri. (188) 4—5

Amiculu poporului calindariu pe anulu visectu 1884

Anulu XXIV.

Cuprinsulu: Cronologia pe anulu 1884. Pascalia séu semnele cronologice. Serbatorile si alte dile schimbátore. Cele 12 zódii din calea sórelui. Cele patru anutimpuri. Intunecimi. Regintele anului. Calindariulu iulianu si gregorianu cu serbatorile, dilele numeloru si evangeliile dumineceloru. Sistem'a planetara a sórelui. Calindariulu evreicu dupa stilulu nou. Conspectulu lungimei dileloru. Calindariu istoricu. Genealogia caseloru domnitóre. Tabela de procente pentru intabulatiuni. Cãile ferate ale statului reg.-ung. Calindariu postal. Serviciulu telegraficu. Mesura de distantia. Tergurile in ordine alfabetica din Transilvani'a, Ungari'a, Banatu si Romani'a. Tabela de interesse. Scara taxelor de timbru.

Foi pentru invetiatura si petrecere: Omulu, de Carmen Sylva. Ciprianu Porumbescu, cu portretu. Unu sóciu de caletoria fiorosu. O aventura curiósa. Din Salisburgi'a, in done xilografii. Despre politie. Cocosiulu. Poesii. Fericirea din mormentu. **Anunciuri.**

Pretiulu cu tramiterea francata 50 cr.

Se afla de vendiare la

W. Krafft
in Sibiu.